

În sfârșit, punct culminant al celor trei scrieri, „*Push comes to shove*”, de Twyla Tharp, este a parodie — superbă în rafinamentul, inteligența și bunul său gust — la adresa genului însuși, cu ale sale nenumărate convenții și artificii pe care le demitizează. Pe un suport muzical ce alternează o piesă de jazz — *Bohema Rag 1919* de Joseph Lamb cu *Simfonia nr. 82* de Haydn executată în cel mai autentic spirit — Twyla Tharp persiflează, rind pe rind sau simultan, toate elementele de rutină ale baletului (clasic, în primul rînd, dar nu numai), de la ritualul intrării și ieșirii din scenă, la atitudinile plastice, devenite șablon, ca și salutul către public; de la condiția fundamentală a dansului, care este efortul cumplit făcut cu zîmbetul pe buze, la relația de condiționare sunet-imagină, căreia îi denunță nerespectarea sau, dimpotrivă, aplicarea mecanică. Iar mijloacele folosite sînt, alături de exagerarea caricaturală (mai la îndemînă și mai puțin surprinzătoare), dintre cele mai neașteptate și mai subtile: anacronismul mișcării față de muzică sau mișcarea foarte agitată, precis ritmată, desfășurată în absența unei muzici justificatoare; accelerarea extremă a mișcării dansului (după modelul unui mult gustat truc de tehnică cinematografică) pentru a corespunde infrastructurii ritmice a muzicii lui Haydn, și articularea rigidă a figurilor în desenul coregrafic. Acest exemplar desăvîrșit care este, în domeniul destul de sărac de altfel al baletului-comedie, „*Push comes to shove*” reprezintă, dincolo de hazul

pe care-l stîrnește, o veritabilă meditație asupra pericolelor reale care pîndesc genul din însuși lăuntrul ființei lui, copleșită de automatisme. Pericole de care nici o trupă de dans nu este ferită, deci nici Teatrul American de Balet. La cele semnalate de creația lui Twyla Tharp ar mai trebui adăugată utilizarea excesivă a numerelor solistice (cu sau fără „decorul” pe care-l constituie ansamblul) și absența preocupării pentru compozițiile de grup, unde acest grup să fie tratat ca un organism complet și nu ca suma unor individualități sau cupluri acționînd concomitent și simetric.

Trecem ușor pe lângă toate aceste rezerve; fiindcă ceea ce este remarcabil la dansatorii Teatrului American de Balet (fie ei solisti sau interpreți de ansamblu) este foarte buna lor pregătire tehnică și faptul că dispun de o mare expresivitate a mișcării, ca și faptul că dirijorul Patrick Flynn știe să-i urmărească și să-i conducă în același timp cu o maximă suplețe. Sub bagheta lui, orchestra Operei Române (avînd-o ca solistă pe tinăra violonistă Mihaela Martin în *Poemul de Chausson*) a realizat una dintre performanțele sale, executînd aici numai pagini (cîteva de mare dificultate) ce nu se află în repertoriul ei și pe care le-a interpretat, (chiar dacă fără dorita strălucire în ton) cu precizie și sentiment.

Luminița Vartolomei

Șantier bibliografic

Periodice de teatru din secolul trecut

Pledam, într-un număr trecut al revistei, pentru necesitatea monografiei vechilor noastre periodice de teatru. Pentru secolul trecut, ele sînt oglinda fidelă a începutului și consolidării teatrului românesc modern. Dacă poezia română și-a avut de timpuriu revistele ei, așa cum citim într-o recentă monografie (Emil Manu — *Reviste românești de poezie*, E. A., 1972), constatăm cu satisfacție că vechiul teatru națio-

nal a avut organe de publicitate și de dezbatere, surse ce așteaptă avizata privire de sinteză.

Iată, cu titlu informativ, periodice teatrale ale secolului al XIX-lea, surprinzătoare ca număr, multe efemere, dar de neprețuit în fixarea istoriografică: *Gazeta Teatrului Național, București, 1835—1836* ● *Teatrulu. Foai critică și literară, Iași, 29 nov.—20 dec. 1864.* ● *Artistul, Foai teatrală și literară, București, sept.—oct. 1866.* ● *Teatrulu. Foai belletristică literară, sept. 1866—sept. 1867.* ● *Croniciariulu de București, București, oct. 1871, de la nr. 2, Între acte, organ special pentru susținerea intereselor teatrului.* ● *Theatru, 5 oct.—nov., 1885.* ● *Julian — Programme, București 1877.* ● *Artistul român, București, 1889.* ● *Revista theatrelor, publicațiune literară-artistică-*

ilustrată, București, sept. 1893—sept. 1894, Craiova, București. 1 nov. 1896 — aug. 1898, director L. Livescu. ● *Serata teatrală, oct.—dec. 1893.* ● *Programul Teatrului Național, București, 1896, Apare în toate serile de operă și excepțional pentru reprezentațiile Agathe Birsescu.* ● *Teatru-Muzică-Modă, 24 oct. 1897 — 13 mart. 1898.* ● *Programul teatrelor, București, 1 oct. 1898 — 30 apr. 1899; 25 sept. 1899 — 30 april. 1900.* ● *Revista spectacolelor, Teatre, conferințe, baluri, serate, București, 4—27 febr. 1899.* ● *Curierul Teatrului Național, Stagiunea 1899—1900, Craiova, 28 febr. — 1 mart. 1900 (vezi: Nerva Hodosa, Al. Sadi Ionescu — *Publicațiunile periodice românești, Tom 1, București, 1913*).*

I. N.